

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Zastępca
Rzecznika Praw Obywatelskich
dr Jerzy ŚWIĄTKIEWICZ

00-090 Warszawa
Al. Solidarności 77

Tel. centr. 551 77 00
Fax 827 64 53

Warszawa, 12.01.2003 r.

36330

RPO-452513-III/03/DS

Pan
Krzysztof Pater
Podsekretarz Stanu
w Ministerstwie Gospodarki, Pracy
i Polityki Społecznej

Szanowny Panie Ministrze,

Zgodnie z § 20 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz.U. Nr 10, poz. 49 ze zm.) dokumentem potwierdzającym wysokość wynagrodzenia w celu ustalenia podstawy wymiaru świadczeń emerytalno-rentowych jest zaświadczenie wystawione przez pracodawcę na druku określonym przez ZUS (druk ZUS Rp-7) lub legitymacja ubezpieczeniowa, zawierająca odpowiednie wpisy o okresach ubezpieczenia i osiągniętych w tych okresach wynagrodzeniach.

Obowiązuje przy tym generalna zasada, że zaświadczenia zawierające wysokość osiągniętych wynagrodzeń lub dochodu powinny być wystawione przez pracodawcę na podstawie dokumentacji płacowej. Stanowi o tym w szczególności art. 125 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. Nr 162, poz. 1118 ze zm.). Zgodnie zaś z art. 121 tej ustawy wyciągi z akt stanu cywilnego, zaświadczenia wydawane w celu ustalenia uprawnień do świadczeń oraz pisma o wydanie tych dokumentów są wolne od opłat.

Powszechnie znane kłopoty z uzyskaniem dokumentacji płacowej dla potrzeb ustalania prawa do emerytury lub renty zmodyfikowały poprzednio obowiązujące zasady.

Obecnie osoba nie mająca możliwości uzyskania wskazanych dowodów może przedłożyć organowi rentowemu kopie dokumentacji płacowej sporządzone przez archiwum lub przez inne instytucje przechowujące dokumentację danego zakładu pracy, bądź prywatne firmy przechowalnicze.

Ustawą z dnia 18 grudnia 2002 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 241, poz. 2074) dokonano nowelizacji przepisów o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (ustawa z dnia 14 lipca 1983 r. - Dz.U. z 2002 r. Nr 171, poz. 1396 ze zm.). W jej wyniku, od 1 kwietnia 2003 r. przedsiębiorcy, archiwa państwowe oraz Stowarzyszenie Archiwistów Polskich mogą wykonywać działalność gospodarczą w dziedzinie przechowywania dokumentacji osobowej i płacowej pracodawców o czasowym okresie przechowywania. Nowelizacja wypełniła istniejącą lukę prawną polegającą na tym, iż działalność w tym zakresie była dotychczas prowadzona przez wskazane wyżej podmioty w oparciu o przepisy ustawy z dnia 19 listopada 1999 r. - Prawo działalności gospodarczej (Dz.U. Nr 101, poz. 1178 ze zm.), jednakże bez określenia opłat za tego rodzaju usługi.

W nowym stanie prawnym maksymalna wysokość opłat została określona w rozporządzeniu Ministra Kultury z dnia 14 lipca 2003 r. w sprawie określenia maksymalnej wysokości opłat za sporządzenie odpisu lub kopii dokumentacji o czasowym okresie przechowywania (Dz.U. Nr 135, poz. 1270).

Wydawanie - na podstawie posiadanych materiałów archiwalnych - uwierzytelnionych odpisów, wypisów, wyciągów a także zaświadczeń ma obecnie szeroki zakres. Powszechne jest zatem odczucie, że kompletowanie dokumentacji płacowej, niezbędnej do ustalenia wysokości świadczenia emerytalno-rentowego lub przeliczenia jego wysokości, pociąga za sobą konieczność ponoszenia opłat. Część osób, zmuszona do ponoszenia tego typu opłat, kwestionuje w skargach do Rzecznika Praw Obywatelskich ich legalność w powołaniu się na art. 121 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Wydaje się, że tego typu wątpliwości nie powstałyby, gdyby przepis ten uległ odpowiedniej modyfikacji w ramach przeprowadzonej w 2002 r. zmiany przepisów regulujących działalność gospodarczą w dziedzinie przechowywania dokumentacji osobowej i płacowej pracodawców.

Z tego też względu działając na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147) uprzejmie proszę Pana Ministra o przedstawienie stanowiska w tej sprawie.

Z poważaniem

/-/